

Foglalkoztatja-e a tinédzsereket az online megítélésük?

A spanyol Safer Internet Centrum vezetője egy a kidsandteensonline.com-on megjelent cikkében annak témáját járja körül, hogy törődnek-e a tinédzserek úgynevezett online hírnevükkel, vagy a gyakran elhangzó véleményeknek megfelelően teljesen meggondolatlanok, vagy éppen egyáltalán nem is érdekli őket az, hogy milyen súlyos következményei lehetnek annak, ha óvatlanul posztolnak magukról mindenfélét.

A cikk írója szerint a tinédzsereket nem csak hogy foglalkoztatja online megítélésük, hanem jobban is érdekli őket, mint a felnőtteket. Az ok, ami ezt magyarázza, régóta ismert: a tinédzserévek a fejlődésnek az az időszaka, amelynek során az ember a legnagyobb jelentőséget tulajdonítja mások véleményének. Ebben a korban mindenki érzékenyebb a mások véleményére, a mások által tett kijelentésekre, megjegyzésekre. Bárki, aki alapvető jártassággal rendelkezik a gyermekpszichológia terén, ennek tudatában van.

Amikor két, egy társaságba tartozó tinédzser vitába keveredik egymással és összeveszik, a társaságon belül általában napokig ez a fő téma. Vagy vegyük például azt az esetet, amikor egy tinédzser nem hív kap meghívást egy barátja szülinapi bulijára. Ilyenkor a szülők gyakran igazi drámának lehetnek tanúi. És jobb bele sem gondolni, mi

történik akkor, amikor két tinédzser szakít. Azok a fiatalok, akik éppen a társaság középpontjában vannak, szinte teljesen lekötik barátaik figyelmét, ilyenkor csaknem minden körülöttük forog. Erről egy tinédzser gyerekes szülő valószínűleg egy egész könyvet tudna írni.

A tinik számára rendkívül fontos, hogy barátaik, ismerőseik mit gondolnak, mit mondanak róluk. Ez a felnőtt korra nagyjából átalakul. A válasz erre a különbségre – eltekintve a pszichológiai magyarázattól – az agyunkban rejlik. Számos, a tinédzserek agyát kutató tanulmány kiemeli, hogy akkor, ha a tinédzsereket kirekesztik a kortársaik, agyuknak ugyanaz a fele aktivizálódik, mint akkor, amikor életük veszélybe kerül, vagy amikor például táplálékhiány miatt beindul a túlélési ösztön. Ez azt jelenti, hogy amikor egy tizenévest kiközösítenek a kortársai, ő ezt alapvetően úgy éli meg, mintha az élete lenne veszélyben.

A húszas éveiktől a fiatalok által a kortársaik véleményének tulajdonított fontosság hozzávetőleg eléri azt a szintet, amelyet a felnőttek esetén is. Mint ahogyan ez a tinédzser korszakkal kapcsolatban sok más dologra is igaz.

A cikk írója felteszi a kérdést: mégis mi az oka annak, hogy a tinédzserek nagy része olyan személyes adatokat ad meg magáról az interneten, amely később hátrányos lehet rá nézve?

Általánosan elmondható, hogy a tizenévesek rengeteg információt, fotót osztanak meg az életükről. Sok tinédzser élete ezáltal igazi naplóvá válik, élete minden egyes pillanatát közzéteszi, megosztja barátaival, ismerőseivel. De ez nem azért van, mert a tinik nem törődnek online hírnevükkel vagy azzal, hogy mások mit gondolnak róluk, ennek éppen az ellenkezője. A nagyobb népszerűség érdekében teszik közzé az információkat, azért, hogy minél nagyobb elfogadást, népszerűséget vívjanak ki kortársaik körében. Ez nevezhető egyfajta engedménynek is. Feladják privát életük egy részét azért, hogy cserébe hírnévre, elismerésre tegyenek szert. Ezt annak reményében teszik, hogy ezzel eredményt érjenek el. De ez nem csupán magamutogatás. Minél jobban integrálódott egy tinédzser egy csoportba, annál nagyobb az esélye, hogy segítséget kapjon a barátaitól, ha bajba kerül.

A tizenévesek nem feltétlenül 'egy csapat meggondolatlan gyerek', ahogyan egyesek gondolják. Legtöbbjük – bár természetesen nem mindegyik – tudja, hogy bizonyos képek és információk közzététele kockázatosabb lehet rá nézve. Emellett egyre több tinédzser gondoskodik a közösségi oldalakon az adatvédelmi beállításokról, illetve nem fogad el akármilyen baráti felkérést. Ahogyan egyre nagyobb mennyiségű információt kapnak környezetüktől, úgy egyre több tapasztalattal is rendelkeznek – mind pozitív, mind negatív értelemben – és ezáltal sokkal óvatosabbak, szelektívebbek is lesznek.

A cikk írója kiemeli: a tinédzserek nem meggondolatlanok. Pontosan tudják például, hogy a gyorsajtás a városban kockázatos lehet. Tudatában vannak, hogy az alkoholfogyasztás káros a szervezetükre. Tudják, hogy ha pózolás képeket töltenek fel magukról közösségi oldalakra, azt kommentelni fogják az ismerőseik, illetve azzal is tisztában vannak, hogy az a kép, amit a szülők esetleg rossz szemmel néznének, a barátaik körében viszont növelheti a népszerűségüket.

Ahogy nyilvánvaló, hogy a tizenévesek számára szinte létfontosságú a barátaik véleménye, az is világos, hogy ugyanúgy képesek érzékelni tetteik kockázatát, ahogyan a felnőttek is. Ezt számos tanulmány is kimondja. Ezek közül az egyik legkiemelkedőbb, Laurence Steinberg, a Temple Egyetem pszichológia professzorának írása igazolja, hogy a fiatalok ugyanazokat a kognitív stratégiákat alkalmazzák, mint a felnőttek, illetve általában ugyanazzal a képességgel oldják meg problémáikat is. A tanulmány azt is igazolja, hogy a tinédzserek egymagukban nem olyan kockázatvállalóak, mint barátaik, kortársaik társaságában. Ez azt jelenti, hogy általában akkor vállalnak kockázatot, ha ettől, hogy valami kockázatosat tesznek, az emberek elismerését várják. Ahogy Steinberg kiemeli, nem azért vállalják a kockázatot, mert nem érzékelik a veszélyt, hanem mert nagyobb jelentőséget tulajdonítanak az ehhez kötődő elismerésnek.

A cikk írója szerint, ha meg akarjuk érteni, hogy a tinédzserek miért viselkednek egy bizonyos módon, és ezen ismereteket a problémamegoldás terén szeretnénk hasznosítani, akkor fel kell hagynunk az archaikus koncepciókkal, előítéletekkel, klisékkel, amelyek nem a megelőzés célját szolgálják. A tizenévesek nem meggondolatlan gyerekek, akiket egyáltalán nem érdekel a saját virtuális hírnevük, ennek éppen az ellenkezője. Annyira aggódnak online megítélésük miatt, hogy hajlandóak kockáztatni is azért, hogy növeljék elfogadottságukat, integrációjukat, sikerüket a kortársaik körében. Ebben a korban ez foglalkoztatja őket leginkább.

A kidsandteensonline.com oldalon 2013. szeptember 9-én megjelent, 'Do teenagers care about their online reputation' című cikk nyomán - <http://kidsandteensonline.com/2013/09/09/do-teenagers-care-about-their-online-reputation/>